

Barangolás évszakról évszakra

A nógrádi vidéket sajátjának, a tájat magának valló, természetkedvelő, -szerető és -tisztelő ember nagy öröme a közelmúltban jelent meg Faragó Zoltán *Négy évszaknyi barangolás* című, a szerző szemlelket gyönyörködtető, színes fotóival gazdagon illusztrált könyve. A külsőre is kellemes, karcsú (128 oldal terjedelmű, 16 oldal színes melléklettel illusztrált) kis kötet kora tavasztól tél végéig minden hétre kínál egy színes, szívhez szóló, lélekemelő kis elbeszélést. A könyv a Dióhéj könyvműhely gondozásában, a Nógrádi Média Kiadói Kft. és az URSA Salgótarjáni Üveggyapot Rt. támogatásával jelent meg. A nyomdai előkészítés Kalcsó István érdeme, a nyomtatás a HÍR-ÁSZ Kft balassagyarmati nyomdaüzemében, Hajdú József vezetésével történt.

Ennyit röviden a fontosabb „formai” tudnivalókról. A fiatal szerzőt, Faragó Zoltánt, a *Nógrád Megyei Hírlap* főszerkesztő-helyettesét, újságíróként pedig már aligha kell bemutatni az olvasónak. Megtettük ezt ugyanis e lap hasábjain első, *Öregtorony* című történelmi regényének méltatása kapcsán (*Palócföld*, 2003. 3. szám, 349–354), amely művében a XVI. század vérzivataros időszaka főleg nógrádi történéseinek árnyaltabb megismeréséhez szolgáltat hiteles adalékokat. A szerző második önálló könyvében „csak” műfajt és témát vált, helyszínt nem, hiszen marad szeretett szűkebb pátriája berkein belül, a nógrádi tájakon, ám most a történelem után a természetet veszi nagyítólencséje alá. Azzal foglalkozik, amihez igazán ért, amit nemcsak tud, de minden porcikájában érez. A táji környezet, a természet

szinte felfoghatatlanul gazdag, színes, gyönyörű világába vezeti és avatja be az olvasót.

E könyvében közzétett írásainak egy részét olvashattuk és élvezhettük már a *Nógrád Megyei Hírlap* hasábjain. A *Terepjáró* című sorozata 1998 óta – többnyire a szombati lapszámban – mintegy kétszáz kis darabjával tette kellemesebbé olvasói hétvégéjét. A magamfajta rest-lustának, egy-egy megerőltetőbb terepjárást, akár kisebb kirándulást is nehezebben vállaló idősebb embernek, vagy éppen a természet veszélyeinek még kitett kiskorú gyermeknek, óvodásnak vagy kisiskolásnak ki sem kell mozdulnia biztonságos otthonából, hogy az általa esetleg még soha nem látott, fel nem fedezett csodálatos természetben találja, érezze magát.

Könyvének szerintem fölöttébb fontos felvezetőjében a figyelmes olvasó Faragó Zoltán egész habitusáról képet alkothat. Gyermekkorának egy pillanatfelvételszerű, ám meghatározó emlékéjét idézi, ami megfogalmazása szerint „véletlenül fennakadt az idő rostáján”. Kész szerencse – mondhatnánk –, mert a szerző ebből táplálkozik, merít, örökít. Ahogy írja: „Az élmény, a természet egy-egy apró titkának megfejtése, szépségeinek felfedezése kárpótol mindenért, amit az élet egyébként nem adott meg – de létezik-e az előbbieknél nagyobb adomány? Kincsek ezek –, ha nem is a Kincs-völgyből származnak –, s pénzben kifejezhető értékük sincs. A következő történetek erdei és vízparti séták, vadlesek, madarász kirándulások, természetfotós túrák emlékét őrzik...”

Bizony, aligha létezik e könyvben leírt természeti kincsektől nagyobb adomány – válaszolhatnánk Faragó Zoltán fentebbi, feltehetően költőinek szánt kérdésére, mintegy fogadatlan prókátorként. És erről azonnal meg is győződhetünk, ha belelapozunk a szerző könyvébe. Mindjárt az első oldalak egyikén plasztikusan fogalmaz.

„A záporoszerű esőt verőfényes nap-sütés követi, a hideg szél báránnyfelhőket hoz, a derült idő ellenére sűrűszemű hódara hull... Március eleje van, s ehhez képest hideg. A napokban láttam egy érdekes természeti jelenséget is a Bükkben, igaz, jó messziről: egy sötét kis felhőből keskeny pásztában érkezett az égi áldás a hegyoldalba, miközben az égbolt másfelé jórészt derült, tavasziasan kék volt...” Miközben tallózok Faragó Zoltán könyvében, eszembe jut, hogy volt több kiállítása is a szerzőnek a *Terepjáró* fotóarchívumából. Ezek egyikét a *Nógrád Megyei Hírlap* hasábjain dr. Csongrády Béla méltatta is. Érdemes őt idézni, mert a szerző fotóiról írt sorok a könyv minden mozzanatára, mondatára, megfogalmazására is érvényesek. Íme egy részlet Csongrády írásából: „...valamennyi itt kiállított fotó azt bizonyítja, hogy Faragó Zoltán az intim részletekre, az emberléptékű, olykor alig észrevehető gyönyörűségekre, a kézzel fogható, kezünk ügyében lévő, de – micsoda paradoxon ez – éppen ezért nehezen észrevehető értékekre is figyel...”

Akár itt be is fejezhetném a könyvrecenzióját, hiszen a fentiektől szemléletesebben aligha ismertethetem azt. De azért engedtessek meg még néhány nekem különösen tetsző, vagy inkább engem megkapó idézetet közreadni a kötetből – mintegy az előbbieik igazolásaként is. Mondjuk az Ipoly folyócskánk környékéről. Az *Égerdoboz, bükk-makk-kupacs* című kis elbeszélésében így

ír a szerző: „Lomhán, vizét alig mozdítva folydogál az Ipoly Nógrádszakál alatt. A folyók ugyan, főleg ha lomhák, hömpölyögni szoktak, de az Ipoly legfeljebb áradás idején csinál ilyet, általában kora tavasszal, de olyankor sem minden évben. Egyébként megmarad medrében, aszály idején és egyes helyeken legfeljebb patakra emlékeztető méreteket mutatva.”

Ezt a pár sort azért idézem – miként a többit is –, hogy rámutassak, ez a kis kötet, nemcsak lélekemelő és szívmengető, de helyenként gondolatébresztő is lehet a figyelmes olvasó számára. Mert, hogy például miért olyan kiraboltnak, kifosztottnak, elesettnek, elhagyottnak és árvának tűnik esetenként és egy-egy szakaszán az egykor tiszta és bővizű, halban gazdag, parton álló égereitől ékesített, fűzfával felkoszorúzott, időtlen időktől ismert Ipolyunk? A szerző könyvében – kimondva-kimondatlanul – erre is utal. Tehette volna ezt kritika tárgyává is, mint környezetét érző, őrző és féltő ember akár keményebben, karakterisztikusabban is. Csakhogy a szerző olyannyira szereti a természetet, hogy talán csak a szépségei ragadják meg igazán, árnyékban szinte sohasem látja és láttatja azt.

Ezért is, no meg az időjárás szeszélyessége, mostanában inkább „rendellenessége” folytán is érdemes felvillantani néhány sort könyvének más részeiből is.

Faragó Zoltán ezen most és itt nem medítál, sőt határtalan természetszeretete miatt szinte elismeréssel adózik az időjárás és a klíma kiszámíthatatlanságának. Mert – mintha éppen a múlt év végéről szólna – ezt írja könyvének a *Decemberi verőfény* című részében: „December első napját mutatja a kalendárium, de amikor az ember a naptár lapja után az ablakra pillant, azt mondja: ki látott már ilyen telet?”

A természetben persze éppen ez a hihetetlen szeszélyesség szép, különösen olyankor, amikor senki sem szenved meg a nagy hideget, a havat, a jeges, csúszós téli utat, mint más években ilyenkor... Késő délelőtt, amikor kisüt a nap, és felszáll a sűrű reggeli köd, meszeszerű, földközeli párán keresztül érkező fényekben fürdik erdő-mező."

Ami Faragó Zoltán habitusából fakadó, feltehetően fölöttébb tudatosan megtervezett útjain, „négy évszaknyi barangolásai” közepette, jártában keltében lát, azt élet-, már-már kaleidoszkópszerűen láttatja is, mi több érzékelteti olvasójával. Talán újságírói vénájának és közvetlen természet-tapasztalatának is köszönhetően roppant racionálisan, lényegre törően, színesen, élményszerűen fogalmaz. Faragó Zoltán szívesen nyúl a metafora írói eszközhöz, és színesen alkalmazza azok halmazát. Ezekkel nemcsak hitelesen és életszerűen ábrázolja a természetet, de életre is kelti, sőt humanizálja, emberi tulajdonságokkal is felruhazza azt. Íme néhány a „telitalálatos” metaforái közül: „A felhő egy nagy dézsa, amit láthatatlan égi kezek megbillentenek...”, „Többször is kiszakadt a felhők hasa...” „Fény bujkál a lombok között, és színes falevelek táncolnak a levegőben...”

Hogy milyen lesz ez évi tavaszunk, még nem tudjuk. Könnyen lehet hogy hasonló, mint a szerző néhány évvel ezelőtti Káprásalja fejezetcím alatti interpretációjában, ahol újabb szép metaforákkal írja le az időjárást. „Tavasz tündér nem hagyja becserekészni magát, megfogni meg végképp’

nem: minden várakozás és vágyakozás ellenére hosszú időszakokra elbújik az ember elől, az enyhe déli fuvallatok helyett viharos északi szelet vág a szemünkbe, langyos eső helyett hódarát permetez, a napsütést meg elrejtí valahová a köpenyegé alá... Március vége ilyen az idén...”

A szerző „szikéjével” szinte élve boncolja a természetet, ám paradox módon, nemhogy fájdalom nélkül, de az olvasó nagy gyönyörűségére. A mikrokozmosz egy szeletét vizsgálja, amelyben, mint tudjuk kicsiben benne foglaltatik a makrovilág minden mozanata is. Ez az igazán nagy érdeme Faragó Zoltánnak, aki egyébként új könyvein dolgozik: *Kró* címmel egy újabb történelmi regényen, *Rügyfakadás-tól hóolvadásig* címmel pedig egy, fentiekben méltatott könyvéhez hasonló összeállításon.

Ezek megjelenését is várva most a *Négy évszaknyi barangolás* című kötetét ajánlom jó szívvel és érzéssel mindenki szíves figyelmébe, kiváltképp a környezeti ismereteket is tanító pedagógusok és a természet rejtelseivel, csodáival közelebbről most ismerkedő legfiatalabb nemzedék, az iskolák tanulói számára. Hogy mihamarabb megtanulják tisztelni, szeretni és óvni természeti környezetünket, amellyel oly’ üdvös lenne barátságban lenni, harmóniában élni. Faragó Zoltán e könyvében ehhez is utat mutat.

(Salgótarján, 2004. Dióhéj Könyvműhely)

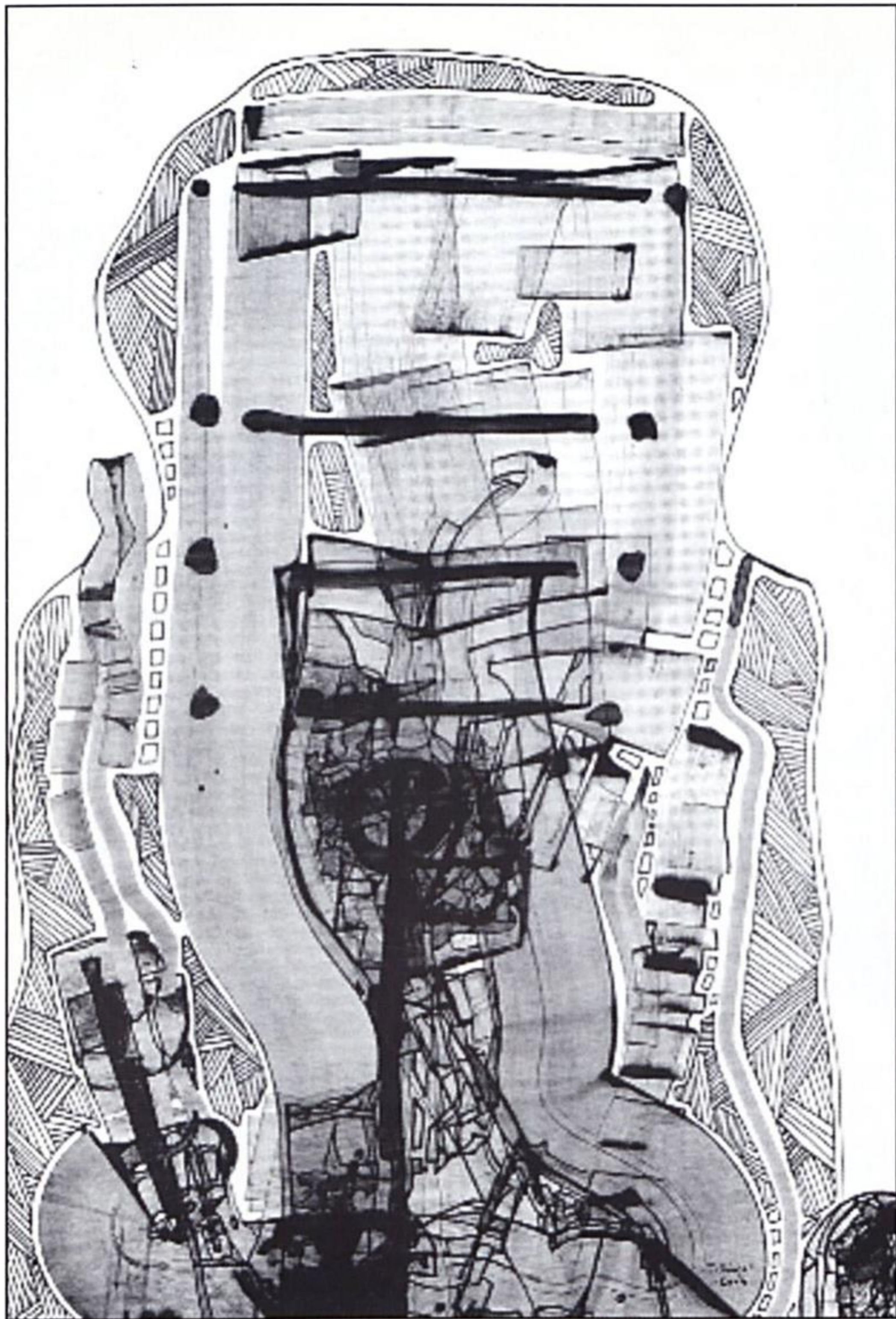
Eddig megjelent:

- Ébresztő idő (antológia), Szerk. Kassai-Végh Miklós, Salgótarján, 1980.
Kelemen Gábor: Bakszekér (riportok), Salgótarján, 1981.
Laczkó Pál: Szalmakomisszár (elbeszélések), Salgótarján, 1981.
M. Szabó Gyula: Bordásfalak (riportok), Salgótarján, 1983.
Szepesi József: Elszórtan, mint a gyom (versek), Salgótarján, 1983.
Bódi Tóth Elemér: A mesék kapujában (versek), Salgótarján, 1983.
Praznovszky Mihály: Madách és Nógrád a reformkorban (tanulmányok),
Salgótarján, 1984.
Banos János: Széthasadt szájjal (versek), Salgótarján, 1986.
Lancelot nélkül. Emlékkönyv Gerelyes Endréről
(Szerk. Baranyi Ferenc, Kojnok Nándor, Laczkó Pál), Salgótarján, 1986.
Tamás István: Istenvert (versek), Salgótarján, 1986.
Konczek József: Egy szó (versek), Salgótarján, 1987.
Nagy Zoltán: Póruházi szerelmesek. Tréfás palóc mesék, Salgótarján, 1987.
Horváth István: Mezsgyén állva (tanulmányok), Salgótarján, 1988.
Ádám Tamás: Gyökerek lélegzése (versek), Salgótarján, 1988.
Erdős István: Párkányjárás (novellák), Salgótarján, 1989.
Németh János István: A demokrácia tragédiája (esszék), Rétság, 1990.
Szokács László: Hűségben a szűkebb hazához (interjúk), Salgótarján, 1997.
Dukay Nagy Ádám: Szobrok az esőnek (versek), Salgótarján, 1998.

Új folyam:

- Az ember tragédiája és az európai emberiség költemény (tanulmányok),
Salgótarján, 2002.
Praznovszky Mihály: Időről időre (esszék), Salgótarján-Veszprém, 2002.
A jelzők között élő város (szociográfiák), Salgótarján, 2002.
Nyéki Lajos: Párizsi vallomások (emlékezés), Salgótarján, 2002.
Balázs János: Versek vallomások, Salgótarján, 2002.
Kozma Dezső: Madách (tanulmányok), Salgótarján, 2003.
Solymár József: Palóc lakoma (Ízek és emlékek), Salgótarján, 2003.
Marschalkó Zsolt: Holdkirály (drámák), Salgótarján, 2003.
Solymár József: Palóc lakoma, Salgótarján, 2003.
Akit ismertek a fák. Id. Szabó István emlékére, Salgótarján, 2003.
Csongrády Béla: Vigaszágon (interjúk), Salgótarján, 2004.
Solymár József: A szalmaszállal megkötött szekér, Salgótarján, 2004.
Solymár József: Mekegő güdör (palóc adomák), Salgótarján, 2004.
Horváth István–Praznovszky Mihály: Ketten egy városról, Salgótarján, 2005.

Tellinger István: Fikció III. (2004)

